

Posudek

Rovenská, Miroslava: *Vzdělávání v romské rodině – případová studie*. Bakalářská práce. Praha, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze 2010, 70 s.

Otázka vzdělávání Romů ve smyslu norem přijatých v České republice provází politickou i pedagogickou praxi po řadu desetiletí. Je nesporné, že toto úsilí, jehož cílem je sociální vzestup romského obyvatelstva, má své dílčí úspěchy. Výsledky dlouhodobé práce jsou ovšem prozatím nedostatečné. Přestože vzdělanostní vzestup etno-sociálních subjektů byl v kontextu střední Evropy vždy záležitostí generačního posunu, délka procesu vyrovnávání vzdělanostní struktury romského obyvatelstva se vzdělanostní strukturou většinové populace ČR, je neúměrně dlouhá a nepřiměřená vynaložené námaze i finančním prostředkům. Je proto nutné hledat podstatu příčin tohoto, z hlediska romské menšiny jako celku, ne plně dostačujícího výsledku cílené osvětové i pedagogické práce. Každá analýza, která se tímto problémem zabývá, je proto přínosem. Úsilí o odhalení podstaty pomalého vzdělanostního vyrovnávání Romu v ČR nutno ocenit.

Autorka si postavila závažnou otázku přístupu Romů ke vzdělávání. Rozhodla se ji řešit na analýze postojů jedné romské rodiny žijící v běžné sídlištní zástavbě Prahy 13, neodděleně od většinového obyvatelstva. Pro svůj výzkum si formulovala tři základní otázky: a) jaký vztah mají její respondenti k nabídce, kterou jim poskytuje školní vzdělávání, b) jakou hodnotu vzdělání přisuzují a c) jaký je rozsah a způsob jejich vlastního angažmá při dosažení určitého „kýženého“ stupně vzdělání.

Rozpravu autorka koncipovala v logické návaznosti tří oddílů. V prvním oddíle podala výklad teoretických přístupů ke vzdělávání menšinového obyvatelstva (různě definovaného) a výklad závažných poznatků dosažených analýzami vzdělávání žáků a studentů z konkrétních menšin, menšinových komunit a skupin. Výrazně zohlednila situaci Romů ve vztahu k české škole. Tento oddíl práce je napsán s přehledem, ve výstižné zkratce a se snahou o prezentaci základních přístupů, využitelných při studiu edukace dětí z romských rodin. Lze ho považovat za dobrý základ pro vlastní analýzu autorky. Pouze jednu poznámku: termín „bílá“ škola je jistě odvozen z terminologie romských rodičů a romských aktivistů. Je však vhodný pro tolerantní liberální společnost – její většinu i menšinu?

Ve druhém oddíle autorka podala informace o výběru respondentů, o způsobu komunikace s nimi, o způsobu dotazování, přepisu a analýze získaných dat. Tento oddíl má standardní úroveň a jeho hlavní předností je přesnost a obsažnost výkladu při dodržení jeho stručnosti.

Třetí oddíl obsahuje analýzu získaných dat a jejich interpretaci. Autorka zvolila nápaditou formu svého výkladu: vede ho jako ucelený vhled do stanovisek a objasnění postojů ke vzdělání dvou klíčových respondentů – matky a syna. Tím, že cíleně sleduje jejich postoje nejen vzhledem k sobě samým, ale také k dalším příslušníkům tří generací vlastní rozšířené rodiny, dostává plastický obraz názorů na vzdělání jako životní hodnotu, na proces vzdělávání i jeho praktický dopad do života jednotlivce a rodiny. Tento oddíl v dílčích aspektech i v globálním pohledu přináší řadu poznatků. Je dobrou podstatou předložené práce.

Práce nemá formální chyby. Práce je psaná dobrou češtinou. Je však potřeba doplnit v citacích stránky, na něž je odkazováno.

Miroslava Rovenská ve své bakalářské práci prokázala, že si dovede vytyčit konkrétní problém, uváženě formulovat výzkumné otázky, shromáždit data k jejich zodpovězení, tato data analyzovat a interpretovat. Práci doporučuji k bhajobě a hodnotím ji jako práci výbornou.

V Praze 12. 6. 2010

Mirjam Moravcová